

Miljödepartementet
103 33 Stockholm
m.remissvar@regeringskansliet.se
karl.lilja@regeringskansliet.se

Remissvar om betänkandet Sveriges miljöövervakning – dess uppgift och organisation för en god miljöförvaltning (SOU 2019:22)

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen instämmer i utredningens bedömning av betydelsen av en effektiv miljöövervakning med en strategisk styrning.

Kemikalieinspektionen instämmer i utredningens bedömningar att det behövs en bättre samordning av Sveriges miljöövervakning och att data behöver bli bättre tillgängliga för att komma till mer nytta.

Kemikalieinspektionen

- stödjer utredningens förslag att ta fram en strategisk plan som bör beslutas av regeringen
- stödjer förslaget att inrätta ett Miljöövervakningsråd för en strategisk styrning, samordning och utveckling av miljöövervakningen
- stödjer utredningens förslag att förtydliga berörda myndigheters ansvar för miljöövervakningen i deras instruktioner
- stödjer förslaget om en särskild utredning om ansvaret för den hälsorelaterade miljöövervakningen
- ser behov av att det avsätts mer resurser för den hälsorelaterade miljöövervakningen kopplad till farliga kemiska ämnen

Synpunkter

Vi stödjer utredningens förslag till åtgärder för att komma tillrätta med brister som utredningen beskriver. Vi menar att åtgärderna kommer att bidra till att resultaten från miljöövervakningen kommer till större nytta på samhälls nivå och för arbetet

med miljö kvalitetsmålen. Underlag från miljöövervakningen inklusive hälsorelaterade data är en nödvändig del i Kemikalieinspektionens arbete för en Giftfri miljö. Resultat från miljöövervakningen fungerar även som viktiga underlag för myndighetens arbete med att föreslå och besluta om åtgärder inom EU:s kemikalielagstiftning. Den hälsorelaterade miljöövervakningen har betydelse i strategiska satsningar bland annat för en cirkulär och biobaserad ekonomi.

Avsnitt 18.8 Åtgärder för en förbättrad strategisk styrning

En strategisk plan

Utredningen föreslår att en strategisk plan för miljöövervakningen bör beslutas av regeringen. Planen ska peka ut samhällets behov av miljöövervakning, samordningen av myndigheter, prioriterade utvecklingsinsatser samt framtida utmaningar. Det föreslagna Miljöövervakningsrådet bör ge underlag för den strategiska planen till regeringen. Under avsnitt 18.8.2 framgår att det bör vara regeringen som både tar fram och beslutar om den strategiska planen. Kemikalieinspektionen ser behov av att det tydliggörs vem som lämnar förslag till planen.

Det är av vikt att den strategiska planen tar hänsyn till olika medborgares risker och utsatthet för farliga ämnen och att analyser görs med relevant könsuppdelad data och med hänsyn till åldersgrupper, eftersom exponering för farliga ämnen oftast är mer skadlig för barn och för kvinnor i fertil ålder.

Inrätta ett Miljöövervakningsråd

Kemikalieinspektionen stödjer förslaget att inrätta ett Miljöövervakningsråd, med de uppgifter som beskrivs i utredningen. Rådets sammansättning är avgörande för hur väl samordningen kommer att fungera. Vi förordar att Kemikalieinspektionen ska ingå, som utredningen föreslår. Vi ser även ett behov av att förtydliga omfattningen och finansieringen av en sådan arbetsinsats.

Avsnitt 18.9.1 Myndigheternas instruktioner

Kemikalieinspektionen stödjer utredningens förslag att tydliggöra ansvaret för miljöövervakning i myndigheternas instruktioner för att uppnå en tydligare ansvarsfördelning.

Avsnitt 18.9.2 Ansvar för den hälsorelaterade miljöövervakningen bör utredas särskilt

Kemikalieinspektionen stödjer förslaget att den hälsorelaterade miljöövervakningen och ansvaret för miljöövervakning av inomhusmiljö utreds särskilt. Det är önskvärt att en sådan utredning också belyser hur screeningverksamheten ska samverka med den hälsorelaterade miljöövervakningen.

Som framgår av utredningen har Kemikalieinspektionen och andra myndigheter, under en längre tid framfört att den hälsorelaterade miljöövervakningen bör utökas. Endast några procent av det totala anslaget för miljöövervakningen avsätts till detta område, trots en viss ökning av medel under de senaste åren (budgeten för år 2019 är 13,5 miljoner kr).

Kemikalieinspektionen vill särskilt framhålla att det är viktigt att fler ämnen övervakas. Mer än 20 000 ämnen har registrerats inom ramen för Reach-

lagstiftningen vilket innebär att de tillverkas eller importeras i volymer över 1 ton per år och tillverkare/importör inom EU. Inom hälsorelaterad miljöövervakning har under åren några hundra ämnen analyserats.

Vi ser positivt på att en utredning ser över kopplingen till andra organisationer inklusive samordningsgruppen för nya potentiella kemikaliehot, SamTox och Toxikologiska rådet.

Vi ser även ett behov av att utveckla en standardiserad plan för miljöövervakning av antibiotikaresistens i miljön, inklusive söt- och havsvatten.

Avsnitt 18.14 Forskning och möjligheter att upptäcka nya miljörisiker

Kemikalieinspektionen stödjer utredningens förslag, att det föreslagna Miljöövervakningsrådet ska säkerställa att ny teknik kan utnyttjas i miljöövervakningen för en ökad samhällsnytta. Vi instämmer även i bedömningen att det behövs en förstärkt och bred forskning till stöd för den framtida miljöövervakningen. Vi förordar att det särskilda forskningsprogram som utredningen nämner, även ska komma att innebära en utökad satsning på hälsorelaterad miljöövervakning.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Amelie Pedersen har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Margareta Warholm deltagit.

På Kemikalieinspektionens vägnar

Per Ängquist

Amelie Pedersen